

ZÖLD TETŐK BUDAPEST

XII. KERÜLETBEN

/ A problémakör

A városok olykor nagy mennyiségű csapadékvízzel kénytelenek megbirkózni, amely a csatornarendszer túlterheltségét eredményezi.

A melegedő klíma miatt gyakran alakulnak ki hőszigetek. A zöldtetők csökkentik az épületek téli fűtésének és nyári hűtésének energiaigényét. Az extenzív zöldtetők nagyon jó hőszigetelő tulajdonságúak, ezért az épületen belüli hőingadozások jelentősen kisebbek. Nyáron a zölddel borított lapos tetők 21 °C-kal is hidegebbek lehetnek, mint a normál lapostetők.

A zöldtetők szűrik a levegőszennyezést és "folyosóként szolgálnak" különböző vonuló állatfajok mozgása során, továbbá élőhelyül szolgálnak veszélyeztetett fajok számára, ezzel csökkentve a klímaváltozás negatív hatásait. Fontos előnyük a vízmegtartás. A zöldtetők megtartják a felesleges esővizet, megállítják a heves esőzések alkalmával az árvizeket az utcákon, csökkentik a csatornarendszer terheltségét.

A zöldtetők csökkentik a városi hőszigeteket. A tetőtéri vegetáció hűti a város klímáját makroszinten, így kellemesebb és egészségesebb városi élettér jön létre. A zöldtetők csökkentik a modern életstílus okozta emberi terheléseket (pl. elszeparálódás, városi stressz), továbbá erősítik az összetartozás érzését. Fókuszpontokként szolgálnak és pozitív elemei a tájképnek. Lehetővé teszik a szemek pihentetését, miközben a színek, a hangok, és a textúra pozitívan befolyásolják a hangulatot. A zöld tetők megtartják az ember kapcsolatát a természettel.

A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett és kiszolgáltatott közösségek lakókörnyezetében létesített zöldtető beruházások társadalmi igazságosság szempontjából is fontosak. A befutott falak és a zöldtetők segítenek mérsékelni

a városi lakosság természettől való elidegenedését, hozzájárulhatnak a környezettudatos gondolkodásmód terjedéséhez, ami elsősorban a gyerekek esetén fontos.

A városokban az elvesztett kerteket intenzív zöldtetőkkel is pótolni lehet, egy 40 cm vastag talajréteg már alkalmas a zöldségfélék nagy részének termesztésére. A lakosság a kertészkedéssel egy természetközeli szabadidős tevékenységet végezhet a nagyvárosban, ami elsősorban a kórházak és a börtönök területén lenne fontos.

/ A megoldás

A XII. kerület Hegyvidék Önkormányzata előre mutató szabályozást hozott létre a zöldtetők kialakítása érdekében. A Budapest Hegyvidék XII. kerületi Önkormányzat 14/2005. (VIII. 10.) rendelete a „Budapest Hegyvidék XII. kerület Városrendezési és Építési Szabályzatáról” szerint az „újonnan létesülő lapostetők és a meglévő lapostetők rekonstrukciója (a védett épületek kivételével) során, ha a meglévő épület szerkezete (statisztikai szakvélemény alapján) azt lehetővé teszi, a tetőfelület 40m²-t meghaladó részét legalább extenzív zöldtetőként kell kialakítani, kivéve az olyan építmény, vagy építményrész lapostetete, amely burkolt felületet igénylő kereskedelmi, vendéglátó, kulturális hasznosítású.” a szabályozás bizonyos ingatlanok esetén is előírja a zöldtető létesítésének kötelezettségét, pl. „az L3-XII/A14 ingatlanon épületet kizárólag lapostetővel, zöldtetős kialakítással lehet létesíteni, oly módon, hogy megállapodás alapján a zöldtetőn közcélra átadott játszótér is kialakításra kerüljön.”

Újszerű ez a rendelet annyiban, hogy előírja a zöldtető létesítését. Más önkormányzatoknál is napirenden van a zöldtetők ösztönzésének kérdése, viszont ezek nem alkalmaznak zöldtető létesítésére kötelezettséget. Gödöllő Város

Helyi Építési Szabályzata szerint pl. Az "Intenzív telepítésű zöldtető megvalósítása esetén az előírt csapadékvíz tározó kapacitás számításához figyelembe vett telekrészből az intenzív telepítésű zöldtető alapterületét le lehet vonni."

A XII. kerület azonban a rendeleten túlmenően nem hozott létre ösztönzési rendszert és nincs lakossági szemléletformálás sem. sem a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Településfejlesztési Konceptiója 2015-2030, sem pedig a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020 nem foglalkozik a zöldtetők kérdéskörével.

A szemléletformálás a ZEOSZ egyesület online felületén és programjain keresztül történik.

Hazánkban az Országos Területrendezési és Építési Követelmények (OTÉK) zöldfelület-beszámításra vonatkozó előírásai ösztönözhetik valamelyest a zöldtetők terjedését. Az OTÉK szerint az extenzív zöldtetők felületének tíz százaléka is beszámítható a telekre előírt zöldfelület mértékébe.

A zöldtetők építése drágább, mint hagyományos tetők létrehozása. Emellett szükséges folyamatos karbantartás, amely szintén a költségeket generál.

A zöldtetők, mint a többi városi zöld infrastruktúra is, nem luxus, hanem olyan beruházás, amely ténylegesen gazdasági és társadalmi előnyöket hoz, továbbá az adott ingatlan értéknövekedését eredményezi.

/ Mit tanulhatunk?

A zöldtetők számos okból hasznos megoldások klímaalkalmazkodásra. A zöldtetők által megfogott vízmennyiség a természetes vízkörforgásba kerül, és nem terheli a városi csatornahálózatot. Fontos szerepük lehet a biodiverzitás megőrzésében is.

A zöldtetők létrehozása jelenleg még erősen függ attól, hogy a kormányzat támogatja-e, léteznek-e a vonatkozó jogszabályok, és mennyire tudatos a társadalom. Számos országban működnek jó példák a magán- és középületek zöldtető kialakításának ösztönzésére, ahol adócsökkentés, beruházás-támogatás révén segítik a kezdeti befektetéseket.

Azokban a városokban, ahol komoly gondot okoz a lehulló csapadékvíz mennyiség, illetve rendszeresen városi hőszigetek alakulnak ki, fontos hogy a várostervezés tudatosan integrálja a zöldtetőket. A kerületi szabályozásoknak ideális esetben egy általános – de egyéb városfejlesztési koncepciókba integrált – budapesti zöldtető-szabályozás adná meg a kereteit.

A település tervezési útmutatók kidolgozásával, előírásokkal segítheti a „a természetes” tetők létesítését, hiszen klímaadaptáció szempontjából is ezek az extenzív, sokféle fajnak otthont adó zöldtetők a legjobb megoldások. Számos nemzetközi tapasztalat szerint az elmúlt húsz évben a zöldtetők kialakításának egyik fő hajtóereje csapadékvíz kezelés volt, és a tervezésnél nem annyira vették figyelembe az ökológiai szempontokat.

Az esetleírást készítette: ESSRG (www.essrg.hu)